

Daria DIMIU

Avatarurile unei haine de-mprumut

În 1932 apărea **Fata de mătase artificială**, al doilea roman al prozatoarei Irmgard Keun, iute catalogat drept bestseller. Pentru o epocă închistat misogină, cea mai importantă reacție a fost: „O scriitoare cu umor, merită citită”.

În 1960, cartea a fost transpusă pe peliculă de Julien Duvivier (*La Grande Vie*), cu Giulietta Masina în rolul principal. În România, dramatizarea (făcută de Gottfried Greiffenhagen și tradusă de Victor Scoradeț) a avut premiera pe țară la începutul primăverii 2008 la Sala Studio a Teatrului de Comedie, în regia lui Vlad Massaci.

Delia NARTEA

Se regăsesc dezorientarea, nesiguranța existenței din tulburii ani '30, precum și clare elemente autobiografice: și Keun se mutase în alt oraș, lucrase ca stenodactilografă, fusese atrasă spre actorie...

Scenografia semnată de Raluca Turliu Cobilanschi are un vag farmec retro. Economia elementelor de decor este evidentă. Fixată pe un ax așezat median pe fundal, ușa se poate deschide în ambele părți și astfel indică, prin fețele pictate diferit, două spații.

Deși prin conținut are aparența unui *bildungsroman*, spectacolul curge mai mult cinematografic, în maniera unui detaliat *flash back*. De fapt, totul pare derularea înaintea propriilor noștri ochi a rândurilor cu care Doris își va fi umplut jurnalul.

Cu dilemele ei, cu idealurile înaripate, Doris e străină în propria existență. Mănată de iluzia unei vieți normale, de tentația libertății, de lux și împlinire, persistă în legături întâmplătoare.

Ea vrea să fie vedetă, și în confuzia vârstei crude (sau cruzimea tinereții?), ia simpla dorință drept putință. Îndură multe, hrănindu-se cu acest vis al ei, care în realitate aproape o devoră.

Biciuită de viață, în luptă cu sărăcia și chiar cu inaniția, prizonieră într-un mediu sordid unde nimerise ca urmare a succesive alegeri eronate, Doris își hrănește visele cu moliciunea unui mantou sustras cu nonșalanță din garderoba teatrului unde se visase star. Haina devine partener, sfetnic, duhovnic.

Delia Nartea abordează rolul fetei cu o lăudabilă expresivitate. Ea face un adevărat tur de forță, ținând seama că mare parte a spectacolului monologhează, având permanent ca sprijin doar o valiză, un caiet (constant strâns la piept) și un mantou. Este clar că s-a aplecat cu sensibilitate și seriozitate asupra fiecărui pasaj în parte. Episoadele temeinic identificate ca formative pentru personaj (ca închiderea unei colege în toaleta teatrului ca să nu mai ajungă la selecție, oroarea resimțită când vecina prostituată căzuse de la etaj de groază că omorâse peștișorul brutalului proxenet sau luarea a șapte cămăși de mătase în timp ce i se citea ceva plicticos) sunt relatate cu atâta forță, duiosie și umor în glas, că parcă se petrec aieva.

Ernst (Alexandru Conovaru) apare abia spre finalul spectacolului. Viețile celor doi se intersectează întâmplător, dar reciproc benefic. Aflați în momente nemărturisite de criză existențială, găsesc propriei singurătăți reazem în solitudinea celuiilalt. El este stângaci, rezervat, timid – exact opusul genului care ar fi putut-o atrage pe Doris, și, conform planului ei, n-avea să îl revadă după ce îi va fi smuls o sumă mică pentru favorurile de-o noapte; el o „alesese” de pe străzi pentru că era Revelionul, și goliciunea modestului apartament prea devenise apăsătoare.

Intensitatea jocului lui Conovaru cu mâinile captează atenția, deși actorul este în plan secund și nu scosese încă niciun cuvânt. Caracterul lui meticulos (de reținut doar lentoarea cu care își atârână în cui pardesiul, apoi așază deasupra și pălăria, de parcă de aceste gesturi mărunte ar depinde însăși menținerea în matcă a lumii!), grijuliu și cald o determină pe Doris la primele gesturi altruiste: returnează haina de blană, o găsește pe soția lui Ernst și o convinge să revină, apoi dispare.

Când cineva ia ceva ce nu-i al său, cel mai slab termen de definire a faptei e cleptomania. Dar când viața nu-ți aparține...?

Teatrul de Comedie (Sala Studio) – Fata de mătase artificială de Irmgard Keun. Dramatizare de Gottfried Greiffenhagen. Traducerea: Victor Scoradeț. Regia: Vlad Massaci. Scenografia: Raluca Turliu Cobilanschi. Ilustrația muzicală: Adolf Horatsch. Cu: Delia Nartea (*Doris*) și Alexandru Conovaru (*Ernst*). Data premierei: 29 martie 2008. Data reprezentației: 1 iunie 2008.